

Column KEO Kennis­mail van Hans Stegeman: Onbegrepen eigenbelang

Nederland is een zeer welvarend land. Dat vergeten we vaak. Terwijl de economie nog niet eens volledig hersteld is van de financiële crisis, kampen al sommige sectoren met de krapte op de arbeidsmarkt. En wat doet dit kabinet? de grenzen dicht voor Oost-Europese werknemers. Zo zorg je er wel voor dat de Nederlandse economie snel minder presteert.

Voor de krapte op de arbeidsmarkt wordt nu ook weer eerst gekeken naar uitkeringsgerechtigden. Maar de vraag is hoeveel rek daar nog in zit. Het aantal mensen met een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering is sinds begin jaren negentig zeer fors gedaald. Zo hebben in 2012 naar verwachting 375.000 mensen minder dan in 1995 een ww- of bijstandsuitkering. Dit is het resultaat van jarenlang grote en kleine veranderingen doorvoeren in de sociale zekerheid. En dit kabinet doet er nog een schepje bovenop. Natuurlijk blijft het kritisch kijken naar hoe je mensen naar werk kunt geleiden en nuttige dingen kunt laten doen. Maar uit onderzoek blijkt dat deze mensen de vacatures in bijvoorbeeld de tuinbouw nauwelijks in kunnen nemen (zie ook het Themabericht *Zonder Bulgaren en Roemenen geen beschuit met aardbeien*). In elk land kan nu eenmaal een deel van de mensen niet meekomen op de arbeidsmarkt. In sommige landen worden zij aan hun lot overgelaten. In Nederland hebben we gelukkig nog zoiets als sociale zekerheid.

Een andere manier om meer mensen te laten werken, een verhoging van de AOW-leeftijd. Maar deze verhoging is door de politici zo vormgegeven dat die pas op zijn vroegst over tien jaar effect heeft. Daar wordt een ondernemer, die nu zijn vacatures moeilijk vervuld krijgt, niet blij van.

In Nederland zijn er daarom beperkingen aan het arbeidsaanbod. Door de vergrijzing worden die beperkingen in de toekomst nog nijpender. Dat betekent dat we de krapte voor zowel hoog- als laagopgeleiden op een andere manier oplossen. Daar zijn we ronduit slecht in. Oost-Europeanen zoals Bulgaren en Roemenen, productief en gewild door werkgevers, komen er moeilijker in doordat minister Kamp minder werkvergunningen afgeeft. Zeer onverstandig, want deze mensen moeten er nu juist voor zorgen dat de Nederlandse economie ook de komende jaren kan blijven groeien. En het is ook deze groep flexibele werknemers die er deels voor heeft gezorgd dat de Nederlandse arbeidsmarkt zich tijdens de crisis goed heeft gehouden.

Daar komt nog bij dat Polen, de grootste migrantengroep in Nederland, vanaf 1 mei een aantrekkelijk alternatief voor Nederland hebben: Duitsland. Vanaf die datum kunnen ze ook zonder werkvergunning in Duitsland aan de slag. Als ik uit Polen kwam zou ik het wel weten. Dichter bij huis, een taal die ik zelf ook redelijk spreek en banen genoeg.

Een structureel krappe arbeidsmarkt betekent uiteindelijk minder welvaart. Want als een ondernemer niet aan goede werknemers kan komen in Nederland, gaat hij wellicht zijn bedrijf verplaatsen naar een plek waar wel werknemers zijn. Wat we als Nederland het beste kunnen doen, is net als in het verleden de grenzen openstellen en moeilijk vervulbare vacatures opvullen door eenieder die zich daarvoor kwalificeert. Deze openheid is in ons eigenbelang!

juni 2011